vagyonából következő évi nyugpénzek határoztatnak: az apát urnak 1800, a' dékán urnak 1000 a' mindenkori idősb (senior) urnak 800, minden karbelinek 600, minden laicnsnak 400 forint. Ezenkívül mindenik nyugpenzes kilépési felkészületül (Aussteuer, dos) saját választása szerint pénzben vagy butorokban, bizonyos mennyiséget kap, melly az évi nyugpénz' harmadával felér. A' nyugpénzek' folyama folyó évi aprilis' 1jével kezdődik, melly napon a' közös háztartás a' kolostorban megszünik, miután a' testületi tagok másholi tartózkodhatások végett az érdeklett felkészületeket átvették. 7. cz. Más kolostorba lépés által a' nyugpénz elenyeszik; az illető tag azonban felkészületére számot tarthat. 8. cz. Azon kolostori tagoknak, kik e' cantonban vagy kívüle nyilványos egyházi hivatalt viselnek, melly a' stolajövedelmeken kivül 700 forintot nem hajt be, évi tiszta jövedelmök 700 forintig szaporittassék. 9. cz. A' netalán fenmaradó jövedelemfelesleg mindenekelött a' canton' catholicus részének kerületeiben felállitandó *realiskolák*' alapitására fordittassék, 's e' kerületek közül *Sargans* kerületnek legyen elsősége. 10. cz. A' jelen határozatra a' status' megerősitése keressék ki, 's ugy aztán közölje azt az 'igazgató-tanács a' Pfäfers kolostori apáttal és conventtel."

Egyveleg.

Róma, feb. 22kén.

A' futárok (curir) általi közlekedés mindegyre élénkebb lesz éjszakkal. A' kormány parancsolatot adott, minden a' kölni érsekre vonatkozó, megyéjéből elvitetése előtt- 's utáni actákat rendbeszedni 's azokat 's a' sajtó által a' világgal közleni. Azt várják, hogy az oklevelek' közzé-tétele által nagy világosság jövend e' tárgyra. Akkor kiki az actók' teljes birtokában leven bizton itelhet, a' nelkül hogy aggódnia kellne, ha nincs e csak egy részről vagy csak részből értesitve.

A' mansi püspök 's a' solesmesi ujon felállított Benedekrendi kolostor' apátja közt bizonyos fontosságu pőrös kérdés támadt, melly miatt mind a' ketten a' római szentszékhez folyamodtak.

Konstantinápoly, febr. 12.

Mehemed-Ali a' porta' lidércze marad, azt szüntelen terhelő és rettegtető. A' szultán ugyancsak megunta, a' fondor vetelkedő labdája lenni; panaszkodik az idegen követeknél, kivánja, hogy azon nyűgös állapottól, mellyben helyezve van, szabadítsák meg, és mindenkor azt nyeri válaszul, hogy semmitől sem kell félni, 's hogy Mehemed-Ali ollyasmit tenni nem merend, mi a' történt egyezkedéseket megzavarná, mert igen jól tudja, mire vezetne ez. Fekszik is ebben valami való, mert csak az idegen hatalmak iránti tekintetből cselekszik az alkirály vigyázóbban, mi azonban épen olly érzékeny és káros, ha nem károsabb, mint ha egyenesen ellenségkép mutatkoznék. Ellátharatlan tehát, hova fog a' porta jutni. — A' szultán, ki második fia' elvesztése miatt még igen levert, ismét fenyegettetik a' sors által, hogy ujabb kemény csapást kell kiállnia. Legidősb fia veszedelmes vörhenyázban fekszik, és feltik életét. — *Rifaat* effendi, a' Becsbe kinevezett követ, szárazon indult ez utjára.

Varsó, febr. 23.

Choromanski Szaniszló varsói érsek e' hónap' 20. és 21. közti éjjel, előleges betegség nélkül, hirtelen meghalt.

Magyar hirlapok' heti szemléje.

Mart. 4 — 10.

A' M. *Szion* mind érdekesebbé és változatosabbá kezd válni, melly utóbbi körülmény az olvasóra nézve már magában annyi kellemmel bir. E' héti számában ujságul kaptuk: „A' keresztény hit' terjesztéséről a' missiok (téritések) által" *Majer* Istvántól, — és Zétthényi *Klobusicky* Ferencz gróf kalocsai érsek' (szül. 1707; †?) érdekes biographiáját; de a' folytatások, különösen a' kölni ügy' további kifejlése, sincsenek elfeledve.

Az *Athenaeum*' 17dik számában *Vásárhelyi* Pál, a' vaskapui munkálatok' igazgató mérnöke, néhány figyelmeztető szót mond el „a' vaskapui ügyben." Az iró nem sokára sajtó alá bocsátandja munkáját, mellyben az 1832ben általa megkezdett 's azóta külön időszakokban folytatott *mérések*' eredményei's az ezekre alapitott legalkalmasb javitási ajánlatok foglaltatnak. Nevezetesek V. ur' nak következő nyilatkozási: „Ha mi e' tárgyat (a' Duna-ágykitágitását) csupán theoretice vesszük, 's megengedjük azt, hogy kiszámitás szerint az egész kőmennyiség a' folyamból kitakarittathatik, sőt még magok a' víz-szorulatok is kitágittathatnak: úgy nincs kétség, hogy az akadályok fölött a' viztükrnek mintegy 8 — 9 öllel leebb szállása fogna szükségkép következni. Ámde próbáljuk csak pontos viztani (hydraulicai) adatok szerint a' költségeket számba venni, csakhamar meggyőződünk majd, hogy — megengedvén a' terv' valósithatását — az eddig ismért körepesztési módokkal a' leggazdagabb 's pénzdúsabb ország sem volna képes a' szükséges költségeket előteremteni. Én próbaul, ha csupán 6 lábnyira akarnók is a' víz tükrét Moldovánál alább szállítani, kiszámitám a' vízből kitakaritandó kőtőmeg' kőbmennyiségét, 's azt 216 millió köblábnak találtam. Mivel a' sziklák' faja: szarukó, diribely (Grauwacke) 's gránit, tehát a' lőporral teendő repesztési munkák szárazon 20 millió pengő forintba kerülnének; ámde hogy ugyan ezen munka, víz alatt tétetvén, mennyi költséget kivánna, azt őszintén szólván, nem tudom. Bingerlochnál a' Rajnán alig 7 koczkaölnek kilövetése 's takarittatása 10,000 tallérba; ennélfogva a' szárazon teendő lőpor-repesztési munka a' vízalattihoz olly arányban állna, mint 1 a' 100hoz." — Egyébiránt, ugymond V. ur, „ha csupán az a' szándék, hogy a' hajózási út mélyebbé tétessék, ugy a' főntebbi (sziklakilövetési) kivánatoknak megfelelhetni, ha egy parthosszant épitendő ideigleni töltés által a' *kilövetendő darab* elzáratik." De legnagyobb sajnálatunkra a' mérnök ur itt sem ezen kilövetendő *darab*' mennyiségét, sem a' hozzá megkivánható *költségek*' közelitő felvetését nem közli, pedig épen ez a' két pont teszi a' kérdésnek egész érdekét és egész bibéjét. — A' 18dik számban ugyanó „a' budapesti álló hid' tárgyában" kezd értekezni, mire a' czikkely' bevégeztével visszatérendünk.

A' *Figyelmezőből* kiszemeljük ezeket: „Most telik csak fél éve, mióta középponti szinházunk van, 's már élénk drámai munkásságban látjuk iróinkat. Báró Jósika Miklós egy szomorujátékot adand be a' szin-igazgatásnak, 3 szakaszban, előjátékkal, prósában, illy czimmel: Az Adoriánok és a' Jenők; Vörösmarty befejezte „Erdődi bán"ját, szomorj. 5 felv. jambusokban; Vajda szinte szomorujátékát: Attila és Buda, 5 felv. és jamb.; Tóth Lőrincz Ronkow Agneszt, dráma 3 felv. jamb.; G aalnál két vigjáték kész, u. m. Mátyás király Boroszlóban; és: Cbampagni és szerelem; 's Erdélyi most végzi be 5 felvonásos historiai tragoediáját: „A' két királyné." Ha ezek után még azt emlitjük, hogy Vörösmartynál Shakespeare' Julius Caesarja áll készen, hogy Szemere Hugo' Herpani-án, Tóth Lőrincz Shakespeare' Velenczei kalmárján dolgozik, mind ketten jambusokban: úgy nem csak ez idei jártékszini repertoriumunknak van okunk szivből örülni, hanem literaturánk is tetemes gazdagodást köszönend e' mozgalmaknak."

„Kazinczy Gábor" Kazinczy Ferencz' levelezései' gyűjtése és rendezésével foglalkozik. Magától e' fiatal irónktól pedig Trattner-Károlyinál sajtó alatt van: „Malvina, regények' könyve. I. ezeregy óranegyed, tatár novellák, első kötet; egy mult század' elejéről franczia munka' szabad átdolgozása." A' második osztály' tartalma Balzactól leszen. Dolgozik ő Goethe' Tasojan is és Hugo' szomorujátékán: Le roi s amuse. Az Athenaeum ebből mutatványokat közlend.

„Báró Eötvös József nem sokára sajtó alá bocsátja schweiczi utazását."

„Pesten egy franczia, vegyes tárgyu folyóirat kiadásáról gondolkoznak."

Az *Ismertetőben* fő czikkely: „A' birkák' istállóbani etetésének lehető kiterjesztése melegebb évszakokban," mi, ugy hiszszük, mint sok más, kisebb juhgazdaink előtt hallatlanul fog elhangzani.

A' *Rajzolatok* folyvást közölnek francziából tett fordításokat báró *Barkóczy* Ferencztől. Ezeket ízlés bélyegzi. De a' minap általunk megrovott *corrector* ismét megbocsáthatatlan hibákat követett el. Igy például a' 146dik lapon olvashatni: Tasso „versbe, (versbeN és vessző nélkül) 's prozába (N) irt 's munkái kritikusSainak eszesSen felelt." *Egy* sorban *őt* vastag orthographiai hiba! Ez b. Barkóczy' tollából nem folyhatott, 's ha az ő másolója hibázott is, az illyesek' kiigazitása az egész müvelt világ' szokása szerint a' szerkesztőséget illeti. — Érdekes még a' Rajzolatok' e' heti számában az ősi Pannonia' és a' pesti vázai-sorompói néhai *Parázsóné* asszony' hamvai felett a' pesti vázai-sorompói temetőben *Szabó* Dávid ur *elszavalt*. Ez tudtunkra a' halotti tisztelkedésnek honunkban még eddig igen szokatlan példája.

A' *Regélő* üres. — A' *Honmüvész* folyvást bélyegző adatokat közöl vidéki müvészetünkről 's embereinkről. Igy a' 18dik számbeli magyar játékszini naplóban következőt olvasunk: „Vázon, febr. 20dikán *„Zia* tündér herczegasszon, és *Xiovillo* az egylábú tátos" tündéres vigjáték 3 felvonásban adatott, és a' 3-dik felvonásban a' házasságról Domaniczky Antal által irt dal énekeltetett. — Az egészben valami jót találni, vagy a' hibákat előszámlálni, nem utólsó feladat lenne. — A' darab tanüság nélküli; mivel noha az látszott czélul kitüzve lenni, hogy az állhatatosságnak meg van a' maga jutalma: az állhatatlan szolga *Buftí* Rikó szintugy elnyeri kedvesét, mint ura, az állhatatos *Melzon* herczegfi. Miért neveztetett pedig vigjáteknak e' darab, meghatározni nem lehet, ha csak a' vándorló szolgának szünteleni éhezése 's ételhez jutása közben erőtetve tett bohózatai nem tették viggá. A' dal közben történt fütyülés után a' nézők elégedetlenül tértek haza." — Hasonlóul egy idő óta a' honi utazások' vagyis inkább kirándulások' leirása jött divatba vidéki oracsainknál. Valaki Pestről Soroksárig, vagy épen Paksig utazik, itt és amott szivesen láttatik, ebédel, tánczol, lakodalmon van, 's azonnal tollat ragad és ir: Kedves barátom, édes barátom, igy meg' ugy . . . A' *Társalkodó* 's a' *Hasznos Mulatságok* kiváltképen termékenyek az illyes levelekben. Most egyik ezen urak közül egész Palotáig vetődött, 's ime, hogyan ir e' nevezetes útjáról a' *Honmüvészben*: „Kedves barátom! . . . ismered *lelkemet*: tudod, milly szenvedélmes *tekező* (billardozó) vagyok; itt is tehát a' *kávéházba* rándultam szenvedélyemet kielégitendő, hol néhány magyar szivőkkel estig mulattam. A' tekézést félbehagyván, szállásomra szándékoztam menni, 's gondold, barátom, mit láttam? — a' csarnok és terem ki valának világitva." (Következik egy palotai bálnak leirása.)

A' *Társalkodó* és a' *Hasznos Mulatságok* üresek.

A' *Vasárnapi ujság* (201 d. sz.) egy hosszú de haszontalan czikkely után „a' szőlőtőnek elterjedéséről a' *föld' színén*," tanulságos és népszerű ismértetést ad a' Jodról. Egyébiránt *Brassai* ur csak hiv marad gyönyörű ortographiájához: Ámérika, Árkánszász, ángol párlivent, don Karlósz, kvómodó váléász 'stb. Ha Br. nekem magán kivül csak *egy* embert nevezhet a' föld' kerekségén, tehát akar magyart, akar nem azt, ki ezeket a' szókat *igy* éji ki, akkor megadom magamat 's elfogadom orthographiáját, ámbár — szomoru frigy! — akkor is csak mi kettecskén fogunk vele élni, ő Erdélyben, én Magyarországban!

A' *Nemzeti Társalkodó*' és a' *Mulattató*' illető számai, hitetőleg a' rosz utak miatt, még nem érkeztek hozzánk.

Csató Pál.

Első időközi részvénybefizetés az első magyar pozsony-nagyszombati vasutra.

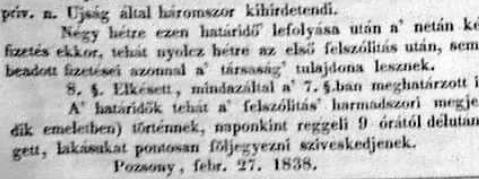

A' folyó évi januar' 22-dikei főgyülés' végzése' következtében, az alúlirt *igazgatóság* ezennel felszólítja a' pozsony- nagyszombati vasut' t. cz. részvényes urait az első 5 petes részvénybefizetésre, melly alkalommal, a' már beadott 2 petes igéretbeli anticipatiok azon levelek' visszaadása mellett beszámittatnak és levonatnak, 's az időközi részvény-bizonyitványok kiadatnak.

A' főgyülés' akaratja szerint, *a' megnyerendő felsőbbségi engedelemig*, ideiglen erőbe 's foganatba lépett rendszabások *„a' befizetésekre nézve"* következők:

7. §. A' felszólitást minden befizetésre az igazgatóság mindig négy héttel a' meghatározott határidő előtt a' Pozsonyi német Ujság, a' Hirnök, Jelenkor 's a Bécsi cs. k. priv. n. Ujság által háromszor kihirdetendi.

Négy hetre ezen határidő' lefolyása után a' netán késedelmező fizetők' számára ugyan azon utakon egy ismét négyhetre szóló intés de csak egyszer fog intéztetni, és ha a' fizetés ekkor, tehát nyolcz hetre az első felszólitás után, sem érkeznék meg, akkor a' késedelmező részvényes a' társaság' jogait elveszti, annak könyveiből kitörültetik, és már beadott fizetései azonnal a' társaság' tulajdona lesznek.

8. §. Elkésett, mindazáltal a' 7. §.ban meghatározott időn túl nem haladt fizetésekre nézve, e' késedelem-kamatokat 6 pet-tel kell pótolni.

A' határidők tehát a' felszólitás' harmadszori megjelenésétől kezdődnek, a' fizetések a' társaság' irószobájában (Halászkapunál, *Kőszeghi*-házban, 85 sz. alatt, második emeletben) történnek, naponkint reggeli 9 órától délutani egyig, egyuttal kéretnek a' t. cz. részvényes urak, hogy a' befizetés' alkalmakor, egy czimkönyv' szerkesztése végett, lakásukat pontosan följegyezni sziveskedjenek.

Pozsony, febr. 27. 1838.

Az első magyar pozsony-nagyszombati vasut' igazgatósága.

(2) **Hirdetés.**

A' sm. magyar kir. Helytartósági Tanácsnak folyó évi martius' 6-án 8516 szám alatti rendelése' következtében köz hirré tétetik, hogy a' császári királyi *dohány-jövedelmek*' igazgatósága a' Magyarországban termesztett dohánynak beváltását a' debreczeni, szegedi, tolnai, 's pesti állomásokon 1838ik esztendei aprilis' 1-jén nyitandja meg; 's e' végre, mint a' közelebb leírott esztendőkben, az említett helyekre beváltási biztosságokat küldend.

A' beváltási ár az marad, melly 1836ban és 1837ben volt, és pedig a' tolnai 's szegedi állomásokon egy mázsától kat pengő forinthan, a' debreczeni állomason pedig öt pengő forinthan 's 45 krajczárban vagyon megállapitva. —

A' pesti beváltási állomáson, a' dohány' termesztési helyének képest ezen most emlitett áron; hanem a' *pécsi* dohány 12 pengő krajczárnyi, a' *szegedi* 30 pengő krajczárnyi, a' debreczeni pedig 1 pengő forintnyi felfizetéssel fog beváltatni. — A' váczi dohány a' debreczeniével egy áron fog általvétetni.

Ezen szabott ár egész teljességében csak azon jószágért fog fizettetni, melly az első forrását már kiállotta, ép, gyártásra használható, 's kellőleg csomózva vagyon, 's mellyből a' jobb levelek ki nem mózva vagyon, 's mellyből a' jobb levelek ki nem szedettek.

Olly dohány, melly általában közép minőségű, bárhova a' most emlitett tulajdonságokkal birna is, megbárhva a' most emlitett tulajdonságokkal birna is, megvilágotott jószágnak fog tekintetni, 's mint illyen, az egész beváltási árnál egy forinttal olcsóbban vétetni át a' császári királyi gyárok' számára.

Jégcsapta 's elfült levelek, 's a' hasonneheztő korcsány, csak ezen most emlitett kisebb áron lesznek fizetendők. — Nedves, tördezett, rothadt, penészen, vagy pörlott szárd levelek nem váltathatnak be.

Figyelmeztetés a' „*Természet*" iránt.

A' pesti józsefnapi vásár' közeledtével figyelmeztetem a' távolvidéki t. cz. olvasó közönséget, hogy azok, kik lapjainat évenegyedre, t. i. *aprilt elejétől junius' utójára*, megrendelni, vagy a' hátrál eládzejtés' kedvezésivel eltni akarnak: estleghistosabban ezzel közöltheik a' vásárra gyülekező számos alkalom által. — Budapestiek évenegyedenkint 2 frt. 30 kr., vidékiek 3 frtjával, félévenkint pedig 5 és 6 frtjával fizetnek, fizethetnek el a' *tulajdonos szerkesztőnél* ezáltheu, fizethetnek el a' *Nagy-Kőrösi* könyvárus u. emelet.) 's *Eggenberger* és *Heckenast* könyvárosoknál; *félévre egyszersmind minden ex. kár, postabiratalnál*, mellyekek a' 10ik ingyenpéldányt szivesvendégül ajánlom, 's hol Mutatvány-lapok is vannak folyóiratom' első számából, hogy a' t. cz. olvasók' lapjaim' külső czimszalagjáról 's tartalma' minőségéről előleg is meggyőződhessenek. Költ Pesten februar' 26ikán 1838. Kunosz. (2)

Oppenheimer Lőbel kivánna nehány ezer zsák *burgonyát (kolompér)* tisztult *készpénz-fizetés* mellett venni. A' kőselehbi fölötteleket megtudhatni Pozsonyban a' vártalján *Pulffy* herczeg' karljával szemközt Neuwald-házban, 2-dik emeletben. (2)

Eladó hizott ürök.

T. N. Pest vármegyében Tits. Gombay Mezyhert urnak, Szolnok és Törtel közötti rékvő tetetlení réz puszatján 2150 darab válogatott ütődött hizott ürök, — mellyek egész tőke szerelmükkel szabad kezéhez hizlattatnak, akár szárben, akár az ő szabad kezéhez szabad kezéhez minden órán elszabadik. Bővebb értesitést lehet irántok venni Nagy- Kőrösön a' tulajdonos urtól. (3)

Nyomtatja ifjabb Schmid Antal.